

השלישית האזנה

www.third-ear.com

DVD / דיסקים / ספרים / קומיקס / מגזין קולנוע

אביב 2008 בקולנוע

Mumblecore

ראיון עם אהרון כץ

מיקיו נארוזה

עשרה חדשים מומלצים במיוחד

Exit Wounds

המערבון של שנות האלפיים

ארבעה תיעודים אמריקאים

הכל בדולר

בין הוליווד רבת הפעלולים לבין סרטי האינדי שמקבלים בסאונדנס מחיאות כפיים מפריס הילטון, נדמה שכבר לא נשארה הרבה עצמאות בקולנוע האמריקאי. אבל בשקט בשקט צומחת לפלא תנועת ה-Mumblecore, ומוכיחה שיש תקווה // שירה בן-סימון

מחול השדים המתקיים בין תעשיית הקולנוע ההוליוודית ובין הקולנוע העצמאי בארה"ב הוא תופעה תמוהה ומרתקת כאחד. בהתחלה היה גוף סימביוטי אחד, שהצליח לשלב, למרבה הפליאה והקסם, תכנים איכותיים עם מערך מסחרי. עם הזמן המאזן היצירתי הופר - צד אחד משך למסחרי, צד שני משך לאיכותי ומה שהתחיל כהפריה הדדית נראה עכשיו כמו תוצאות של גירושים מלוכלכים.

הדיכוטומיה המוחלטת שנוצרה בין השניים אילצה את הצופים המבולבלים לבחור איזה הורה הם אוהבים יותר, מתוך הבנה שאת השניים יחד הם כבר לא יזכו לראות באותו חדר: כשהוליווד מנפחים תקציבים, באינדי ממערים אותם לממדים מיקרוסקופיים; כשהוליווד סוגדים לשחקנים, באינדי אוספים ילדים מהרחוב שיאלתרו את השורות של עצמם; כשהוליווד הגיבור הספיק לנסוע בזמן, להתאהב ולהציל את העולם משואה גרעינית פעמיים, באינדי הגיבור עוד לא קם מהמיטה.

פריצתו הרשמית של הקולנוע העצמאי לתודעה הייתה בראשות הבמאי / שחקן **ג'ון קסוטס**, שהצליח לשלב קריירת משחק בתעשייה ההוליוודית וקריירת בימוי בשוליה. אחריו הקולנוע העצמאי דעך באיטיות וקם בשנית בראשות **רוברט רדפורד** ופסטיבל סאנדנס. לאחר מכן הוא דעך בשנית כשסאנדנס התמסחר קשות (כשפריס הילטון מתחילה להגיע למסיבות שלך, כנראה שאתה באמת גמור). ועכשיו מגיחה לה לפתע בשורה חדשה מכיוון בלתי צפוי בעליל.

משווים אותם לקסוטוס, **למייק לי**, **לאריק רוהמר** ו**לריצ'ארד לינקלייטר** המוקדם, אך הם מתעקשים שמה שהם עושים לא נעשה לפניהם. גל האינדי החדש בארה"ב מונהג על-ידי חבורת צעירים בוגרי בתי ספר לקולנוע, שהתקשורת איחדה תחת השם **"The Mumblecore Movement"**.

האוזן השלישית. חנויות מוזיקה וקולנוע

תל אביב	ירושלים	חיפה	רעננה
רח' המלך ג'ורג' 48 טל': 6215200 03	רח' עמק רפאים 8 טל': 5633093 02	שדרות מוריה 13 טל'פקס: 8360219 04	רח' אחוזה 85 טל': 7413555 09
07: 6215216 03	07: 5633272 02	haifadvd@third-ear.com	פקס: 7413559 09
video@third-ear.com	jerusalem@third-ear.com		raanana@third-ear.com

עריכה: רחלה זנדבנק, אילן לובטון, ערן קידר / עיצוב: ס. תמר בר־דיין / מגזין האוזן השלישית: editor@third-ear.com

הם כולם חברים, המבוגר בהם בן שלושים וקצת ובשש השנים האחרונות הם הוציאו מעל תריסר סרטים במימון עצמאי לחלוטין. את התסריטים הם כותבים בעצמם, את הסרטים מפיקים בעזרת חברים ולרוב גם משחקים בהם והתמות ריאליסטיות להפליא ותמיד יומיומיות, באווירה נטרליסטית ומינימליסטית. בערך כאן מסתיים המכנה המשותף, וכל אחד מהיוצרים, שאמנם מרבים בשיתופי פעולה אך נוצקו לתבנית אחת קצת בעל כורחם, משמיע קול ייחודי משלו.

אנדרו בוז'אלסקי [1977]: ב-2002 יצא סרט הביכורים שלו, **Funny Ha Ha**, וב-2005 יצא **Mutual Appreciation**, שניהם עוסקים בבני עשרים-שלושים מבולבלים מאוד. אגב את המונח "Mumblecore" טבע טכנאי הסאונד שלו, כנראה אל מול שטף המלל והמלמול האינסופי שמאפיין את סרטיו. מתמחה באיזוטריה קיצונית, דיאלוגים על כלום, עם נטייה לריאליזם המחוספס שמכניע לא מעט צופים. אך סרטיו ניחנים ברגישות מילולית גבוהה ושנינות שובה, והוא גם היחיד שמצלם ב-16 מ"מ ולא בדיגיטלי.

ג'י סוואנברג [1981]: הפילמוגרפיה שלו כוללת את סרט ביכוריו, **Kissing on the Mouth** מ-2005 ו-**LOL** המעניין מ-2006, שמגולל את סיפוריהם של שלושה גברים, הנאבקים עם מערכות יחסים חורקות על רקע התקשורת האימפרסונלית של עידן האינטרנט והסלולרי. לאחרונה הוא הספיק לעשות את **Hannah Takes the Stairs** שיוצא בדיו.די בימים אלה ו-**Nights and Weekends**, שטרם יצא. בשניהם, כמו גם בשאר סרטיו, הוא שחקן קבוע. עלילות סרטיו עוסקות בדרך כלל בחברת צעירים שמסתבכים תדיר עם בני זוגם.

אהרון כץ [1981]: שני סרטיו המצוינים, **Dance party USA** מ-2006 ו-**Quiet City** מ-2007 יצאו לאחרונה במארז דיו.די. הבימוי מינימליסטי, עדין ומדויק, בלי מניפולציות על המציאות. ראיון עם כץ בעמ' 4-6.

מארק וג'יי דופלאס [1976, 1973]: כותבים יחד את סרטיהם, ג'יי (הבכור) בדרך כלל על כס הבמאי ומארק מגלם את התפקיד הראשי. פרצו לתודעה עם סרטם, **The Puffy Chair**, המספר על מסעו של גבר צעיר ואנטיפתי, בת זוגו התלותית ואחיו התלוש כדי להעביר כורסה שקנה לאביו ליום ההולדת. יחסית לשאר החבורה, הסגנון שלהם קל יותר לצפייה, העלילה קצבית וממוסגרת היטב, ועל הריאליזם הנוקב הם מתפשרים לפעמים בשביל קצת הומור ואירוניה דקה.

הקולנוע של חבורת ה-Mumblecore הוא קיצוני בנוף בו הוא מתקיים, על הסגפנות, האקזיסטנציאליזם והמינימליזם הקדחתני שהוא מציע. במקום בו הקולנוע איבד את הצפון, ונהפך למוצר שהוא לא פעם תעשייתי ומזויף, האנרגיות והאונטיות בסרטים שלהם נותנים את האיוון ההכרחי. אולי עם הזמן, אם מספיק אלטרנטיבות יוצרו ויפרו את הטוטאליטריות של ההגמוניה ההוליוודית, יימצא עמק השווה בו הקולנוע ישוב להיות אמנות שניתן גם לשווק לקהל יעד רחב ומעוניין. עד אז נאלץ להמשיך לזגזג בין השניים, לשאוב מהמיינסטרים את הבידור שהוא מציע ולשאוב מהאינדי - ובכן, את כל השאר.

המעניין והכובש שבמאי ה-MUMBLECORE הוא אהרון כץ, שנאות לשבת (מול המחשב) לשיחה קצרה על דרכו הקולנועית

שירה בן-סימון

לתת לאנשים להיות אנשים

קולנוע / 5

ערים איתי הרבה לילות כדי להבין ולפצח כל אספקט של הסרט. זה באמת היה מאמץ משותף של קבוצה קטנה מאוד של אנשים, שהחליטו לעשות משהו ביחד.

איפה אתה רואה את עצמך ביחס להוליווד? אתה

רואה את הסרטים שלך ככאלה שחיים בדו-קיום

לצדה, או כתנועת נגד?

אני חושב שחלק מהסרטים שנעשים בהוליווד מעולים וחלקם איומים. התקווה שלי היא להמשיך לעשות סרטים שמרגש אותי לעשות עם אנשים שמהנה אותי לעבוד איתם. חלק מהרעיונות שיש לי לא יכולים להתבצע בלי משאבים רבים בהרבה ממה שאי פעם אוכל לאסוף בעצמי. הדרך הכי טובה שאני יכול לנסח את זה היא שאני כן מקווה לעבוד בעולם האולפנים, אבל בתנאים שלי.

אתה מרגיש בנוח עם ההגדרה של תנועת

ה-Mumblecore כממשיכי דרכם הרוחנית של

קסווסט ואחריו לינקלייטר (בסרטיו המוקדמים)?

אני לא בטוח. אני אוהב את Slacker, אבל לא ראיתי הרבה סרטים של קסווסט. אין ספק שקיים רצון עז למחוק את כל הבולשיט מהעשייה הקולנועית ולהגיע לעניינים שבאמת חשובים, כמו לנסות להבין מי אנחנו ולמה אנחנו עושים את הדברים שאנחנו עושים.

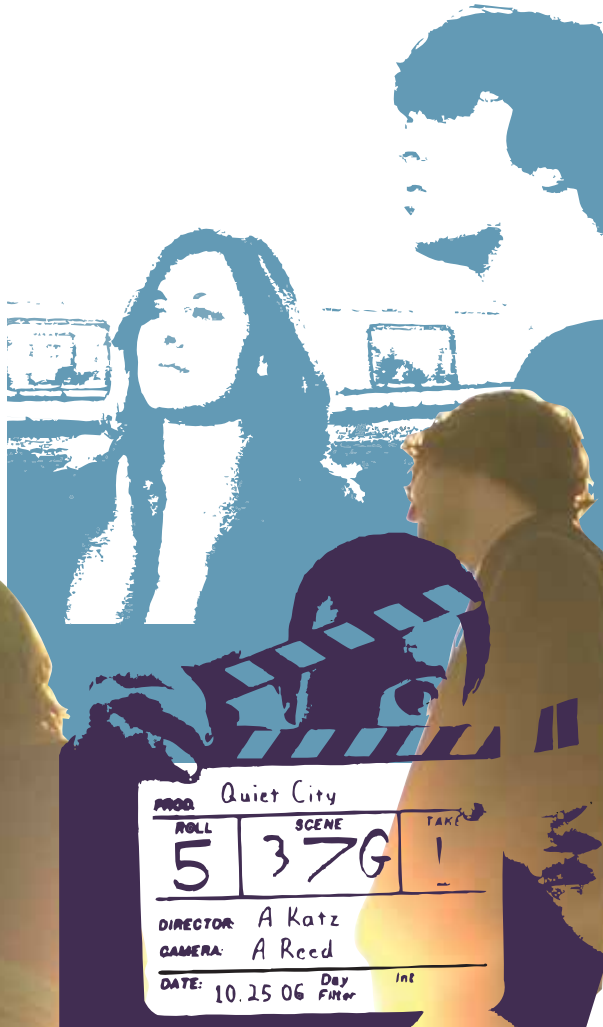
על שאלת השאלות, שנוגעת למרווח בין אמנות לאידיאולוגיה, כץ משיב ברוח סרטיו הצנועים והכנים: "האג'נדה העיקרית שלי היא לחקור את האינטראקציה האנושית באופן אמיתי ונאמן למציאות", הוא אומר. "בשבילי, הדרך הטובה ביותר להגיע לתמונה הגדולה היא לתת לאנשים להיות אנשים ולא להשתמש בהם כמו דוברים. כך, הסוגיות שחוקרים, בין אם מדובר בלקיחת אחריות ובין אם במציאת קשר אינטימי בעולם המודרני עתיר הטכנולוגיה, מתגלות באופן אורגני, ומורכבות כמו שהן בחיים האמיתיים".

אתה באמת מרגיש, כיוצר, כחלק מתחיית

הקולנוע האמריקאי העצמאי?

אני בהחלט חושב שהנגישות של הטכנולוגיה ריעננה את הקולנוע הסופר-דל-תקציב. זה איפשר לאדם כמוני לעשות סרטים עכשיו, במקום להיות משותק מהמחשבה על כמה יקר זה לעשות סרט על-פי מיטב המסורת של התעשייה הקולנועית. מה שאתה באמת צריך בשביל להצליח לעשות את זה, זה קבוצה של חברים שמתרגשים מהסרט, ולא כמויות אדירות של כסף.

ברנדן מקפדן ובן סטמבלר, שני המפיקים של Quiet City, נשאו

קולנוע / 4

ממרומי גיל 27, **אהרון כץ** הוא אחת התופעות המעניינות יותר שקורות לאחרונה בזירת האינדי האמריקאית. הוא נאמן באופיו לרוח תנועת **Mumblecore** הצעירה, שקמה בתחילת שנות האלפיים ויוצרת קולנוע עצמאי, דל תקציב וריאליסטי, אך בכל זאת נבדל ממרבית חבריה בסגנונו הייחודי. הוא לא מופיע בסרטיו, הוא נמנע מפרובוקציות או מפגנים של אקזיביציוניזם (כמו סצנת המקלחת הנועזת של ג'ו סוואנברג בסרט ביכוריו, **Kissing on the Mouth** או הדיון על אחריו של אנדרו בוח'אלסקי בסרטו **Mutual Appreciation**), ולצד הדבקות בריאליזם, שני סרטיו היפים, משוחים בהילה של פשטות פיוטית. הצימאון התרבותי בארה"ב לאלטרנטיבה לקולנוע המסחרי, הוביל לאחרונה להתעניינות גוברת בפועלם של חברי ה-Mumblecore, תוך השוואות תכופות לתנועת **דוגמה 95** הדנית ול**ג'ון קסווסט**, שנתפס בעיני רבים כאבי האינדי האמריקאי (יש המכנים את אנשי התנועה - **Slackvetes**, היתוך שמו של קסווסט עם **Slacker**, סרט האינדי הפולחני של **ריצ'ארד לינקלייטר**). אך בראיון עם כץ מתברר שזה לא בדיוק כך. מתחת למעטה האידיאליסטי ששיוו לו ולחבריו, מתגלה קבוצה מאוד סימפטית של במאים, שנהנים לעשות סרטים עם החברה בסלון, אבל בכלל לא היו מתנגדים לאולפן ולתקציב גדול פי כמה, כל עוד מאפשרים להם לעשות את מה שהם אוהבים.

סדרת הטלוויזיה הגדולה מכולן

הסופרנוס

לרגל יציאת העונה האחרונה
ומארז כל העונות
25% הנחה
על כל עונות הסופרנוס

היה להישאר אמיתי. זה בא מאמונה שאנשים כמו שהם, הרבה יותר מעניינים מארכיטיפים או הגזמות, וכדי לחקור רגשות כמו תקווה או חוסר וודאות או בדידות או כל דבר אחר, ממש לא נחוץ לנקוט בקריקטורות. בנימה דומה, ב-"Quiet City", זה משהו שכל מי שעבד על הסרט הרגיש בעוצמה, היה רצון להראות את ניו-יורק בכלל ואת ברוקלין בפרט כפי שראינו אותה בחיי היומיום שלנו ולא כפי שהיא מוצגת ברוב הסרטים.

הסרט הראשון שלך היה על מתבגרים, והסרט השני על בני עשרים וקצת. הסובייקטים שלך מתבגרים יחד איתך?

להיות מתבגר ולהיות בשנות העשרים המוקדמות הם שני דברים שחוויתי. כתוצאה מזה כנראה שיש לי הבנה טובה יותר של התקופות הללו בחיים, יותר משיש לי על, למשל, להיות בן 45. ואחרי שזה נאמר, אני יכול לספר לך שהפרויקט הבא שלי הוא על אנשים שמתקרבים לגיל העמידה.

הפרויקט הבא?

כן. הסרט נקרא טנטטיבית **Lay of the Land**, והוא מספר על שני בחורים שמתקרבים לגיל העמידה, בשנות השבעים בפרבר של סקרמנטו. הדמות הראשית הוא מתופף ג'אז שחור והשני הוא מוזיקאי קאנטרי לבן. את הימים הם מבלים יחד בברים ובעבודות מזדמנות ובערבים הם מנגנים.

QUIET CITY

אני חושב שזו המטרה של כל הסרטים הטובים כמעט. אני חושב של-Quiet City יש במשותף עם הרבה סרטים בהרבה גישות, לא רק Slacker ו-Shadows.

אז מי בכל זאת השפיע עליך כיוצרי?

יש סרטים שמבחינתי מאוד מתקשרים עם העשייה של כל אחד מהסרטים שלי, אבל זה די קשה לאמוד את ההשפעה שלהם. ראינו את **מצב רוח לאהבה** של **וונג קאר וואי** ואת **High School** של **פרדריק וייזמן** בערך בתקופה שצילמנו את **Dance Party USA**. **אנדי ריד**, הצלם של "Quiet City", ואני, ניסינו להבין איך דברים מסוימים השפיעו עלינו, ולא ממש הצלחנו. יש סרטים ששינו מאוד אוהבים, כמו **ימים ברקיע**, ואני בטוח שהייתה לזה השפעה, אבל קשה לי להגיד בדיוק על מה. ניסינו לגנוב שוט **מליקוי חמה** של **אנטוניוני** אבל בסוף זה לא כל כך עבד. בעצם, מזכרתי עכשיו במשהו. יש שוט ב-"Quiet City" שכריס מטפס על מדרגות החירום לפרוץ לדירה ואז התכנו לשוט בו ארון מסתכלת עליו מלמטה. בשני השוטים יש זום איטי וההשראה לזה היא בלי ספק סרטי אקשן משנות ה-60 וה-70 כמו **ממבטו של פרנואיד (Parallax View)** ו**פגיעה בול (Point Blank)**. וכדי לענות על השאלה שלך, אני אוסיף שאני אוהב את **יאסוז'ירו אחזו** ואת **וויט סטילמן**.

אתה עובד עם שחקנים לא מקצועיים. באיזו מידה התסריט מאולתר וכמה חופש אתה נותן להם על הסט?

לארין וכריס (השחקנים הראשיים ב-"Quiet City") היה הרבה חופש. שניהם אנשים ממש מגניבים במציאות, שמאוד מסוגלים לחיות ברגע, שזו תכונה שחשבתי שתיתרגם טוב למשחק. הכרתי להם את הנסיבות של הסצנות ושל הדמויות, ואת המבנה של כל סצנה. בתוך המגבלות האלה, היה להם חופש להגיד דברים כמו שהם היו אומרים אותם. עודדתי אותם למקד את כל תשומת הלב שלהם על האדם השני ולהגיב באמת למה שקורה. לא ממש היה לי אכפת מה הם אמרו; הדבר החשוב באמת

משורר הבדידות

מיקיו נארוזה

הדמויות של מיקיו נארוזה עומדות במשברים, מתמודדות עם קשיים, מנסות דרכים לשנות את חייהן הלא-מספקים, אלא שמהמציאות אין לאן לברוח. אוסף מסרטייו של הבמאי היפני הגדול הגיע לאחרונה // איתן סנה

ריאליזם מלנכולי, שעוסק בקיום חומרי יומיומי ובחוסר המפלט מהמסגרות הדכאניות של החברה, טבעי ואפילו מתבקש מהפרוטוגוניסטים של סרטיו הם דמויות של נשים, במיוחד על רקע ההקשר ההיסטורי-תרבותי של החברה היפנית המיליטריסטית (לפני מלחמת העולם השנייה) או המרוסקת והכאוטית (לאחריה). הגיבורות של נארוזה הן בעיקר נשים לכודות בחיי נישואים תלותיים ועגומים, או גיישות מתבגרות, שהבחירה היחידה עבורן היא בין המשך העיסוק במקצוע למרות "ירידת ערכן" לבין נישואי-נוחות לאחד הלקוחות. בכל מקרה, אצל נארוזה אין פתרונות מכופפי מציאות, וכך למשל בסיומו של **Repast** חזרת מיצ'יו לחיי הנישואים חסרי-הרגש שלה, ובסופו של **When a Woman Ascends the Stairs** עולה שוב קייקו (**הידקו טקמינה**) במדרגות אל הבאר בו היא עובדת כמארחת.

הדמויות של נארוזה הן לא בעלות תודעה פטליסטית. הן עומדות במשברים, מתמודדות עם קשיים, מנסות דרכים לשנות את חייהן הלא-מספקים, בוחנות פתרונות, אלא שמהמציאות אין לאן לברוח. לא מה"גורל", שהוא המצאה טלנובלית מטופשת, אלא מהסדר החברתי ומדפוסי החשיבה שכופים

באחת האמירות המושלמות בפשטותן והמדויקות ביותר על הקולנוע של **מיקיו נארוזה**, דימה **אקירה קורוסאווה** את סגנון העריכה שלו ל"תנועת מימיו של נהר, ששטח הפנים השלו שלהם מסווה תחתיו זרמי עומק גועשים וסוערים" (כתב העת של המרכז לקולנוע של המחיאון הלאומי לאמנות מודרנית בטוקיו, גיליון 55, 1979). בניגוד ל**יאסוז'ירו אזו וקנז'י מיזוגוצ'י**, שני בני-דורו של נארוזה, שזכו עוד בחייהם להכרה בינלאומית על סגנונם הוויזואלי הייחודי, נארוזה נחשב בחייו לחסר מאפיינים מובחנים ולפיכך משני בחשיבותו. רק לקראת אמצע שנות ה-80, כעשור ומחצה לאחר מותו, החלו להתגלות אותם זרמי עומק גועשים שלפני-כן נעלמו מעיני סינפילים בעולם תחת מה שנתפס כ"בימוי מצלמה סטנדרטי".

מיקיו נארוזה הוא מגדולי המשוררים של הבדידות. תפיסת העולם הניכרת בסרטיו היא פסימית, רואה בחיים מלכודת שהיא תוצר של מבנים חברתיים, תהליך הישרדות נטול-תקווה שדבר לא מקל את תלאותיו, בודאי לא הקונבנציות המסורתיות של נישואים ומשפחה. כבמאי שעיקר יצירתו היא

של נארוזה, הוא מבוסס על רומן של הסופרת היפנית **פומיקו היאשי** (שחלקה עם נארוזה את אותה תפיסת עולם פסימית), אך בניגוד לדרמות הריאליסטיות שלו **Floating Clouds** הוא מלודרמה מובהקת. יוקיקו, הדמות הראשית בגילומה של הידקו טקמינה, משחקניתו הקבועות של נארוזה, היא כתבנית שנשלחת במהלך מלחמת העולם השנייה לבסיס צבאי בהודו-סין ופוגשת שם מומחה לייעור, מבוגר ממנה בשנים רבות ונשוי. בין השניים מתפתח רומן והוא מבטיח לה שיתגרש. לאחר סיום המלחמה היא מוצאת אותו, עדיין נשוי, והרומן מתחדש. מכאן ועד הסיום הטרגי היא תמשיך להתענות בייסורי אהבתה, והוא ימשיך להתעמר בה רגשית ולהתעלם מתשוקתה אליו. זוהי אחת המלודרמות המסעירות והמרגשות ביותר בתולדות הקולנוע, אבל בפירוש לא סרט נארוזה אופייני, לא רק מבחינה ז'אנרית ונרטיבית, אלא גם מבחינה סגנונית (הוא מסופר בלא-מעט פלאשבקים), וחשוב מכל - דמותה של יוקיקו כאישה משועבדת לתשוקתה, בניגוד לנשים העצמאיות בסרטיו האחרים, והמוצא שלה מהמציאות האומללה לעומת חוסר המוצא של השאר. אולי לא מפתיע, שזהו סרטו המצליח ביותר של נארוזה בכל הזמנים.

עליהן תלות באמצעות הועדתן ל"תפקיד" חברתי, אותם דפוסי-חשיבה שלמרבה השמחה הולכים ומתרופפים בנוגע לנשים, אך עדיין מנוצלים כדי להדיראוכלוסיות שלמות, אתניות וסוציו-אקונומיות, ממוקדי-הכוח השמורים לאחרים. למעשה, ברבים מסרטיו של נארוזה, הגיבורות מצליחות להתנתק זמנית מהמסגרת הדכאנית או לחוות שינוי נפשי או תפיסתי באמצעות שינוי גיאוגרפי (לדוגמה מעבר מאוסקה לטוקיו ב-**Repast** או מבית הבעל לבית החם והחמות ב-**Sound of the Mountain**), אבל כל תהליך של התחלה מחדש נידון בהכרח לכישלון.

חוסר המוצא למרות הרצון לעצמאות ותפיסת העולם הפסימית, הם מאפיינים מובהקים של נארוזה. בדרמות המשפחתיות של אזו המשברים נפתרים והשינוי (בין אם שינוי מציאות או שינוי תפיסתי) נוצר באמצעות האופטימיות וההומור המריר של הדמויות. אצל מיזוגוצ'י הסבל מתוגמל בקתרזיס של הארה, חוויה שהיא מעבר להבלי העולם הזה, פעמים רבות מוות (שהוא מוצא מכובד הן מבחינה דתית והן מבחינה פואטית), בדומה לבמאים אירופאים כמו **קרל דרייר** או **רובר בוסון**. דומה לו, וכמובן חריג בנוף סרטיו של נארוזה, הוא **Floating Clouds**. כמו כמה וכמה מסרטיו

סרטיו של מיקיו נארוזה, עם תרגום לעברית, ניתנים לצפייה בערוץ האזן השלישית ב - **HOT 100 movies**

ושינוי אנוש

די.וי.די חדשים ומומלצים שהגיעו
לאחרונה אל מדפי האוזן

Yella

במאי: כריסטיאן פצולד, גרמניה 2007

הסרט מגולל את סיפורה של ילה (נינה הוס), אישה בשנות השלושים לחייה, שמלבד הקשר הטוב שלה עם אביה והקשר המאוד רע שלה עם בעלה בנפרד, אנחנו לא יודעים וגם לא נדע עליה שום דבר. בתחילת הסרט היא מוצאת עבודה בעיר זרה, שמאפשרת לה למלא שני צרכים חשובים: האחד הוא להתפרנס והשני הוא לברוח מבעלה, שלאחר הפרידה פשט את הרגל והפך לאדם מסוכן. מהר מאוד הצופה מבין שמדובר במישהי שהיא בפירוש לא ההתגלמות האנושית של המזל הטוב עלי אדמות, ומהרגע שהיא מגיעה למקום עבודתה החדש היא נשאבת לשרשרת של אירועים עגומים ובלתי צפויים. מצבה משתפר כשהיא פוגשת במישהו ש עוזר לה, ושאמנם מאפשר לה לצאת ממקום הקורבן, אך מציע לה להיכנס למקום גרוע בהרבה, וזה מקומו של זה שמוותר קורבנות מאחורי. על כל צעד קדימה היא עושה שניים אחורה, באופן שדן אותה כנראה לחזור, למרבה הצער, לנקודת ההתחלה העגומה.

נינה הוס (החלקיקים האלמנטריים) עושה עבודה מדהימה, עליה היא גם זכתה בפרס דב הזהב בפסטיבל ברלין. ספקטרום הרגשות עליו היא מתקיימת נע בין תוגה דרך עצב לא מוסבר עד לייאוש עמוק, ולא ממש מאפשר לה להשתולל בהופעת דיווה משולחת רסן. אך זה בדיוק האיפוק הסטואי עוכר השלווה הזה, שהוס מצליחה להעביר בצורה מושלמת.

הטוקבקיטים

במאי: צביקה בינדר, ישראל 2007

ישראל מהווה כר גידול לדעתנים מאז ומעולם. דומה כי כל החוויה הציונית נשענת על דעה שהתגלגלה מתחת לזקן של הרצל (שכנראה נחשב לטוקבקיסט הציוני הראשון), שפשוט חייב היה להגיב לחדשות ובלי לשים לב סחף אחריו מדינה שלמה. מאה וכמה שנים אחרי הטוקבק הציוני הוא בבאזל, מצאה עצמה ישראל מובילה בלתי מעורערת בתחום הדעות, התגובות, ההגיגים והקללות באינטרנט.

אני לא שם

Import/Export

הטוקבקיטים

Yella

מחפשת מפלט כלכלי בויה, בעוד צעיר מעורער ואלים מאוסטריה מוצא עצמו מוכר מכונות משחקים במדינות מזרח אירופאיות. כל התופעות המוזרות\מרתיעות של אירופה העכשווית (ולצורך העניין - של העולם כולו) מופיעות כאן: זנות אמיתית ווירטואלית, אלימות נוער, הגירה וניצול, מוסדות גריאטריים וכו'. זיידל מצליח להיות מדויק וממוקד למרות שהוא נוגע באינספור סוגיות כמו יחסי מעמדות, יחסי כוחות מיניים, זקנה, הפרעות נפשיות ומוות. בלתי נשכח.

עון קידר // הסרט, עם תרגום לעברית, ניתן לצפייה בלעדית

בערוץ האוזן השלישית ב - HOT 100 MOVIES

אני לא שם

במאי: טוד היינס, ארה"ב 2007

האנטי-ביוגרפיה המיוחדת שביים טוד היינס (הרחק מן עדן) על זמר הפולק ואייקון שנות ה-60, בוב דילן, שבה מגלמים את דמותו לא פחות משישה שחקנים (ביניהם גם ילד שחור ואישה אחת - השחקנית האוסטרלית קייט בלאנט). כל אחת מהדמויות שמסמנות את דילן, מאירות צד אחר של דמותו המסקרנת ומעוררת המחלוקת: מעמדו כמייצג של זרמים עממיים, דילן האמן, "תפקידו" כסלבריטן והמעילה שלו בתפקיד, דילן כאיש משפחה ואפילו הגדרתו כמיתוס אמריקאי (כשהוא מונע על ידי בילי הנער המזדקן, בגילומו של יוצר ארד גיר). בין השחקנים הנוספים שמגלמים אותו גם כריסטיאן בייל (אמריקן פסיכו), והית' לדג'ר (הרבורקבן), אולם בלאנט היא ללא ספק הכוכבת הגדולה כאן בסיקוונס שכולו מחווה מופלאה ל-8 וחצי של פליני. הסיקוונסים השונים שזורים זה בתוך זה ויוצרים ארגו עשיר מאוד בסגנונות וז'אנרים קולנועיים שמלווים בשידור של הזמר.

עון קידר

הטוקבקיטים, כמו המנגליסטים, אוהבים לנפנף מעל כל גחל לוחש, להבעיר מעליו אש ולהבה ומלבד שבשר הקורבן ייכרך היטב, ייצלה וייאכל לעיני כל בית ישראל. הטוקבקיטים כמו הזבובים, נוהגים להתעופף בלהקות סביב מוקדי ריח, לזמזם בלשון רעילה, לנבור מתחת לבלונים ולעבור מבעד לרשת. צביקה בינדר הופתע לגלות יום אחד שאבא שלו הפך טוקבקיט. כמו אולה ריי, שלשנייה סובבה את ראשה והזדעדה לגלות את החבר מייקל ג'קסון הופך זומבי מבהיל (Thriller), נחרד הבמאי הצעיר לדעת שתחת השפם של אביו, נהג משאית ותיק ועתיר ידע, מסתתר, אלוהים אדירים, טוקבקיט. בינדר התעשת, לקח אוויר ומצלמה, ויצא לחקור את התופעה המרתקת/מקוממת/משחררת הזו, שהתפשטה כמו תגובה בגוף האומה. תופעה שהחזירה את התקשורת להמונים, שיצקה תוכן אמיתי למינוח דמוקרטיה, שדרך עינו הסקרנית של בינדר נחשפת במלוא הדרה: הטוקבקיט יוצא מהשק וטס אחרי העכבר. הוא לא יכול אחרת. חגיגה של צחוק ותדהמה.

אסא אופק

Import/Export

במאי: אולריך זיידל, אוסטריה 2007

להגיד על סרטו החדש של אולריך זיידל (ימי שרב) שהוא יצירת מופת יהיה אנדרסטיימנט, משום שהוא לא רק הברקה אלא מבחינות רבות אבן דרך. זיידל התחיל כדוקומנטריסט אמין מאוד ועם השנים עבר לבימוי של סרטים פיקטיביים בלי לאבד את הרגישות התיעודית. סרט זה מביא פיקציה בצורה כל כך ריאליסטית וכל כך מטרידה שרק את סרטו של מייק לי, עירום ואת אישה תחת השפעה של קאסוטוס, אפשר להשוות אליו בלי לגמגם. שתי דמויות עושות דרכן לכיוונים הפוכים: אחות אוקראינית צעירה

Big Bang Love, Juvenile A

במאי: טקאשי מיאיקה, יפן 2006

יצירה מפתיעה נוספת מבית המטבחיים של הבמאי המפתיע ביותר ביקום - טקאשי מיאיקה (אודישן). הפעם הוא עושה זאת בתוך בית סוהר, בתפאורה תיאטרלית ועם מודעות ברכטיאנית (קיומה של דמות מספר שמדברת ישירות לקהל וחיפה בולטת של אמצעי המבע תוך הדגשת זיפופו של המדיום). האסיר ג'ון העדין מודה ברצח של שירו האלים, אולם החוקרים מחליטים לבדוק את הסוגיה בעצמם. כך נחשפת בפלאש-בק מערכת היחסים בין שני אסירים, שניהם נענשים על מעשי רצח ברוטאליים, ועל אהבתם האחד לשני בין כתלי בית הסוהר (קשה שלא להשוות את האווירה כאן לעולמו של ז'אן ז'נה). מיאיקה מסתגר בתוך אולפן, מעצב אותו ומאיר אותו באקספרסיביות. היציאה היחידה שלו מחוץ לחומות הכלא היא למימד פנטסטי המסומן באמצעות שני אובייקטים סימבוליים: מעבורת חלל ופירמידה בסגנון תרבות המאיה. מתחת בלשי מסוגנן, בעל מטען פילוסופי וספוג הומו-ארטיות - הוכחה מובהקת להיותו של מיאיקה יוצר קולנוע שלא מפסיק להתחדש. עון קידר

Big Bang Love, Juvenile A

מלנומה אהובתי

במאי: דוד אופק יוסי מדמוני, ישראל 2006

בגופה של נוגה (שרון צוקרמן), רקדנית בשנות השלושים לחייה, התפשטה מלנומה - סרטן העור - המותירה לה חודשים ספורים לחיות. בעלה עוזי (יגאל עדיקא) שמתקשה לעכל את הבשורת המרות, מנסה בכל כוחו לגונן עליה, אך נכשל פעם אחר פעם בניסיון לרכך עבודה (ועבורו) את האמת אודות הסופניות של מחלתה. הסרט מציג כרוניקה של מוות ידוע מראש, כשבמהלכו שואפים בני הזוג לחזור אל שגרת חייהם שלפני המחלה. בסגנון שמזכיר את קבוצת דוגמה: צילום מגורען, אווירה קודרת וללא מוזיקה שמייפה את הסיטואציה, מתמודדים בכנות הבמאים דוד אופק ויוסי מדמוני, מי שאחראים על יצירות כמו בת-ים ניו-יורק והמנגליסטים, עם תמות של מוות, זוגיות ונשיות, ואינם נגררים למלודרמה דביקה. באחד מרגעיו המקוממים אך היפים של הסרט, מבקש עוזי מהרופא של אשתו נגה לחזר אחריה, כדי שתרגיש נחשקת - דבר שהוא מתקשה להעניק לה. עדיקא, שבחיו נאלץ להתמודד עם סיטואציה דומה כאשר אשתו נפטרה כתוצאה מגידול סרטני, יזם את הרעיון, כשבמקור הייתה זו מיני סדרה שנוערה לסרט באורך מלא.

אסף כהן

Glue

במאי: אלכסיס דוס סאנטוס, בריטניה/ארגנטינה 2006

דרמה ארגנטינאית היפר-ריאליסטית ופויטית, שנמנעת ממלודרמה ומתפרקת על הבנאלי. סרט הביכורים של אלכסיס דוס סאנטוס מתאר קשר חברי בין שני נערים - לוקאס ונאצ'ו - שניהם חיים בעיירת ספר אי שם בפטאגוניה רחבת הידיים, שמגלים את מינותם אבל לא דווקא את נטייתם המינית. בטווח נקלעת אנדריאה, בת גילם, שמהווה קטליזטור להתפתחות הרגשית שלהם - זו שמגיעה לשיא שקט ונוגע ללב בדירת אביו של לוקאס, על בקבוק של...דבק. למרות שנראה כי לוקאס מאוהב בנאצ'ו - מבטיו חזקים יותר מכל מילה או נגיעה - דוס סאנטו לא מעוניין לעסוק ביציאה מהארון ההומוסקסואלי. הדגש בסרטו הוא על הרגעים הנפלאים בהם מרכיבי הזהות מתחילים להתאחות, שבהם אנחנו שואלים את השאלות המהותיות לגבי מי אנחנו (הסרט מתחיל בשאלה: האם הייתי מישו אחר אם הורי היו משתגלים כמה דקות מאוחר יותר בעת שעשו אותי). זהו הרגע הקצר שבו הילד איננו ילד עוד, אך עדיין לא מבוגר; שבו המיניות מאוד דיפוזית, לעיתים ביסקסואלית ותמיד מלאת סימני שאלה.

עון קידר

The Mist

במאי: פרנק דראבונט, ארה"ב 2007

סטיבון קינג הוא מותג מסחרי ידוע בכל בית. כמו קוקה קולה או שייקספיר. את העובדה שהוא אחראי גם לכמה סרטי הדרמה המרגשים ביותר בשנות התשעים והשמונים (חומות של תקווה, אני והחברה) דווקא נוטים לשכוח. פרנק דראבונט, במאי "חומות" וגריין מיייל (גם הוא על פי קינג), מביא הפעם סיפור אימה קלאסי, כמעט אינפנטילי, על ערפל סמיך שמשתלט על עיירה קטנה (או אולי על כל העולם?). בערפל מתחבאים יצורים פרהיסטוריים ענקיים: עכבישים בגודל של מכוניות, זבובים בגודל של ארנבים ומשהו משונה עם שמונה זרועות. קבוצה של אנשים כלואים, איך לא, בתוך סופרמרקט. אימה קיומית קודרת, למרבה הפלא, בתפאורה יומיומית.

אמיר נעמן

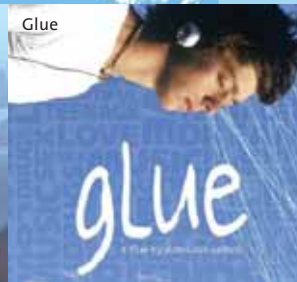

Wolfsbergen

במאי: נאנוק ליאופולד, הולנד/בלגיה 2007

סרטה המנימליסטי של נאנוק ליאופולד, שזכה בפרס קליגארי בפסטיבל ברלין, מציג מבט פסימי על התנהלותה של המשפחה, על כוונתו להצטרף אל אשתו המנוחה. החדשות אשר מתקבלות באדישות, אינן מייצרות תגובה של פאניקה או לחץ בקרב בני המשפחה, קרי הילדים והנכדים הבוגרים. הנשים מבודדות עצמן מבני זוגם או מהסביבה, מה שמותיר אותן סובלות, ואילו הגברים מתקשים להושיט יד מנחמת לעברן. מבטים המשדרים מצוקה, ומינימום של מחוות בין הדמויות מדגישים את הניכור ביניהן. באמצעות השימוש בקומפוזיציות א-סימטריות ועיצוב הפריים כך שחלק ממנו יוסתר תמיד על ידי אובייקט כלשהו, משתקפים מצבם הנפשי והרגשי של הדמויות. למים יש תפקיד דרמטי ורומנטי בסרט; באחת הסצנות המרגשות משקפים המים את הצורך האנושי בתקשורת ואינטימיות בין בני אדם, כשאחת הדמויות חופפת בעדינות את ראשה של בן זוגה, כשמין הצד השני החלטה של אב המשפחה לשים קץ לחייו על ידי התנורות משתיית מים.

אסף כהן

Southland Tales

במאי: ריצ'רד קלי, ארה"ב 2007

2001 כבר מזמן מאחורינו וסרטו החדש של ריצ'רד קלי (Donnie Darko) מתרחש בשנה 2008, אותה אנחנו מודדים ברגעים אלה ממש. זהו מצבו של המדע הבדיוני היום; לא מדובר בגאדג'טים חדשים או בביווגיה של חיים מחוץ לפלנטה, אלה על אופציות נוספות של בלבול, מציאויות סינטטיות, והתמקצעות פוליטית אזוטרית. מכל הסרטים המבוססים על ספריו של הסופר פיליפ ק. דיק, אין אחד בו השפעתו של הסופר הגדול מורגשת יותר (על אף שאינו מבוסס על כתביו של דיק). ארצות הברית כבשה את סוריה ועיראק, כוכבניות פורנו ופוליטיקאים מפיקים סדרות ריאליטי, כוח הגאות והשפל יוצר אנרגיה שמטיסה מטוסים, מסע בזמן גורם לכפילויות של נשמות, וגורל העולם נחזה מראש בתסריט שנכתב על ידי כוכב קולנוע הסובל מאמנזיה. וכדי להוסיף עוד מימד לכל הדייסה הזאת, הסרט מקורוין על ידי ג'אסטין טימברלייק, המצטט מספר חזיון יוהנן. בפסטיבל קאן הסרט אכזב והכעיס צופים רבים בהקרנת הבכורה בה זכה לצעקות בוז ועיזבות באמצע. אין ספק שמדובר פה בבלגאן אמיתי. אבל הבמאי מתייחס לבלגאן שייצר ברצינות מוחלטת. עם משפטים כמו The fourth dimension will collapse upon itself... you stupid bitch, אתם חושבים שתצליחו להתמודד עם זה?

אמיר נעמן

אצרו! סרת חדש!!!! 1
הטוקבקיסטים
 "מצחיק, מרגש ומושקע"
 סמדר שילוני Ynet
 "מעולה! אחלה יציאה"
 אסף שניידר מעריב

סם חדש בהוצאת האזון השלישית
 למכירה בחנויות המובחרות
 להזמנות: 03-6215201

סרטו של צביקה בינור
הטוקבקיסטים
 The Talkbackers

אוהבים לצלם? כיף לעשות מזה סרטים וגם די פשוט

בואו ללמוד שיטות קלות
לעשות סרטים מסטילס, וידיאו וצוירים
בקורסים לצילום, עריכה ואנימציה.
אין צורך ברקע וניסיון קודם, מתאים לכל אחד.

פעילות למבוגרים בכל ימי השנה
פעילות לילדים ונוער בחופשות

לפרטים והרשמה: 03 6240937

קורסים מבית היוצר של **Jump Cut** בייס לעורכים ואנימטורים

בניהולה של תמר ירון

Info@jumpcut.co.il www.jumpcut.co.il

בייס לחובבים **Jump Cut II**
משום לעשות סרטים

מתכונים

את אבא

ניואנסים דקים של ישראליות, משולבים
בשאלות קיומיות ואוניברסליות,
ב-ZOZ WOUNDS, הרומן הגרפי המצוין של
רותו מודן. בקרוב גם בעברית // שלי דובילנסקי

מהנה להבין ניואנסים דקים של התרבות הישראלית שמודן משלבת בטבעיות לא מאולצת לתוך העלילה של הנובלה, כמו צופרי המכוניות האלימים שנצפרים בכל פעם שקובי מעז לעצור בכביש ליותר מחלקיק השנייה, או העובדה שאיש אינו זוכר את הפיגוע בחדרה, כיוון שיום לאחריו ארע פיגוע גדול יותר בחיפה. אומנם לישראלים מנגנון ההדחקה המשובח שלנו כבר נתפס כמובן מאלי, אך התובנה של אופיים של חיים בצד המוות בוודאי נראים עוצמתיים מאוד לאדם זר.

דרוש הרבה מאוד אומץ וכישרון ליצור נובלה גראפית כמו "Exit Wounds", אשר מפלרטטת עם הזהות הישראלית, אך בעצם, כמו רוב היצירות הגדולות באמת, אומרת משהו גדול יותר על הזהות האנושית בכלל, ועושה זאת בקלילות וכובד לסירוגין. סגנון הציור הייחודי של מודן - התורם, כמובן, לשיווי המשקל הזה - מתאפיין בצבעים משלימים וטקסטורות עדינות ונעימות לעין, ומיכלת דיוק מינימליסטי, כשכל ניואנס של הבעות פנים של דמויותיה מבהיר עד כמה היא בשליטה.

הספר ראה אור באנגלית בהוצאה הקנדית הנחשבת DRAWN & QUARTERLY, ומיד הפך את מודן לאחת מהיוצרות המובילות בעולם הקומיקס ולמועמדת בולטת בקטגוריות הנובלה הגראפית בפרסי IGNATZ ובקטגוריית האומן החדש. הספר קיים בגרסתו האנגלית בחנות הספרים של האזן השלישית. בהמשך השנה הוא יראה אור בתרגום לעברית.

קובי פרנקו, נהג מונית מפוהק ונרגן, מתגלגל אל תוך חיינו בסוף משמרת לילה מתישה. קובי, אשר בקושי חשב על אביו במהלך שלוש השנים האחרונות, מקבל הודעה תמוהה מחיילת צעירה כי ייתכן ואביו נהרג בפיגוע בחדרה שארע כשלושה שבועות לפני תחילת הסיפור. לתדהמתו, הוא מגלה גם כי החיילת הצעירה, נעמי, ניהלה רומן עם אביו בן השבעים במהלך התקופה שקדמה להעלמותו. מפוכח ומלא טינה על דרכו של אביו להעלם מחייו, מנסה קובי לשכנע את נעמי כי האב פשוט זרק אותה וכי הוא יופיע ביום מן הימים כשיהיה כמעט מאוחר מדי, כפי שהוא מופיע תמיד. נעמי, מלאת אהבה ומסירות, מסרבת להאמין בכך ומשכנעת את קובי לצאת עמה למסע בעקבות הרמזים שהותיר מאחוריו האב.

Exit Wounds, הרומן הגרפי של **רותו מודן**, עוסק בנושאים אוניברסליים, כגון שאלות זהות, אהבה, אמונה והתבגרות ועושה זאת בעידון מאופק ומטלטל. עם זאת, אי אפשר להתעלם מהסמליות של מסעם של נעמי וקובי לתוך קרביה של החברה הישראלית, על רבדיה המורכבים והלא קלים. כמו כן, קשה להתעלם מדמותו של גבריאל, האב, כסמל למדינה שהנה, אוטוטו בת שישים, ועוד לא החליטה אם היא צעירה או מבוגרת, חילונית או דתית, ובעיקר סובלת מחוסר כיוון, בדיוק כמו גבריאל, האב, שכלל אינו נראה במהלך הסיפור.

המשוב הרע

זההדרש נודר א

המערבון האמריקאי לא רק שלא מת, אלא יודע לאחרונה פריחה יוצאת דופן. בין היצירות החדשות כאלה שמנצלות את הז'אנר הוותיק כדי לחזור וליצור אקשן שכולו טוב ורע; אחרות משתמשות במיתוס כדי לשרטט את התרסקותו של החלום האמריקאי. המערב הפרוע, גרסת שנות האלפיים המפוצלות // אסף כהן

17 / קולנוע

של ממש לז'אנר, תפילת אשכבה שנועלת את שערי המרחבים הפתוחים.

הגענו אל שנות האלפיים, ואין ספק שמהוה מרתק במיוחד קורה לז'אנר הוותיק, שווריאציות חדשות מבטאות את שני קצותיו: זה הקלאסי של שנות ה-50 וזה החתרני של שנות ה-70. אולי זוהי נפילת התאומים, אולי זהו בוש ומלחמתו המיותרת בעיראק, אולי זו הכלכלה המקרטעת - בכל מקרה, אין ספק שאמריקה בחיפוש אינטנסיבי אחר רגשות פטרויטיים. דור חדש של במאים, שלא ידע את המערב הפרוע, שב ומבקש להיצמד דווקא לחוקי הז'אנר ולעשות בו שימוש כז'אנר של פעולה, הרפתקאות או מלחמה. דוגמאות לכך הם סרטים כמו **ים של אש**, **מלאכים נופלים**, **הצעה**, **כנופיית נד קלי** ו-**האלאמו**. הטכנולוגיה החדשה מחמיאה למערב הפרוע ומשיבה לו את הסקס-אפיל. **3:10 ליומה** של **ג'יימס מנגולד**, רימייק לסרט באותו שם מ-1957 בימויו של **דלמו דייבס**, הוא דוגמה טובה לכך. מדובר בעימות בין שני אנשים

לזהב נכשלו בקופות, והמערבון רכב אל השקיעה של עצמו. על אף שנעשו במשך השנים מערבונים בודדים, טובים יותר או פחות, הפסיק הז'אנר למשוך את הקהל אל בתי הקולנוע (דוגמא מרתקת במיוחד היא האפוס של **מייקל צ'מינו** מ-1980, **שערי החופש**, שעשה דה-קונסטרוקציה לסיפור המערב הפרוע, שבזמנו הקהל עוד לגמרי לא היה בשל לקבל). במאמר מוסגר חייבים להזכיר כאן את איטליה, שבה דווקא פרחו מערבונים הספגטי, שם הפקתם הייתה זולה יותר. האידיאלים של המערב הישן הוחלפו במטריאליזם קיצוני, האסתטיקה הגיעה להישגים חסרי תקדים, והסיפורים לא תמיד נצמדו לחוקי הז'אנר. יוצרים כגון **סרג'ו לאונה** (**היו זמנים במערב**) ו**סרג'ו קורבוז'י** (**ג'נו**), ניצלו את הטריטוריה של המערב כדי לטפח את סגנונם האישי המזוהר.

עוד רגע בתולדות המערבון שחייבים להזכיר ברפרוף, היא שנת '90, עת זכו **קווין קוסטנר** ו**רוקד עם זאבים** שלו בכמעט כל אוסקר אפשרי (ביניהם במאי וסרט). שנתיים אחריו, להבדיל, זכה **קלינט איסטוד** ו**בלתי נסלח** באותם פרסים בדיוק, ולרגע היה נדמה שהמערבון עושה קאמבק. אלא שלא כך היה, ונראה כי איסטוד יצר רקוויאם

מערבוני התקופה התאפיינו גם באידיאולוגיה קונסרבטיבית בעלת צביון קפיטליסטי, ובאקט של שכתוב הוליוודי-קולקטיבי של ההיסטוריה, המערב תואר כמקום אידילי שבו האפשרויות של חברה להתפתח ולבנות עצמה הן רבות. שנות ה-60 וה-70 הביאו דם חדש (והרבה ממנו) אל זירת המערב - סרטים אשר שיקפו תקופה יותר קודרת. האופטימיות הפכה לייאוש בעקבות האלימות הגוברת בארה"ב, משבר האמון של האזרחים בשלטון, והזעזעות שלא הפסיקה להכות מערבונים של תקופה זו הציגו את המערב כמקום ברוטלי ומאיים (לדוגמא סרטי **סם פקינפה**). דמות האנטי-גיבור נוצרה מהשטוש בין טוב לרע שהלך והתעצם. המערב הפך למקום ציני וכאוטי שבו ביקשו בעלי ממון לשמור על מעמדם באמצעות כוח הנשק והאלימות. בהיעדר הגיבור הקלאסי וגם בשל גידול סדרות המערבונים בטלוויזיה, החלו ההפקות של המערבונים בהוליווד להידלדל בכמותם. עם פריחתו של הקולנוע העצמאי-אישי בארה"ב, מערבונים כמו **המכורים**

לאחר תקופה ממושכת שבה איבד המערבון מהרלוונטיות שלו בנוף של הוליווד, כז'אנר פופולארי ומבדר, נראה כי במאים רבים שבים בדהירה אל אותה שממה פראית. ביניהם יהיו כאלה שאותה טריטוריה מוכרת תשמש פשוט כתירוף לזירה נוספת של סרטי אקשן והרפתקאות. אך יהיו גם מי שיבחרו לתת פן יותר אישי ליצירתם, כלומר, אלו שיעדיפו לגלות ולהגדיר מחדש את המערבון, לפרק ולחקור את הז'אנר ואת המיתוס האמריקאי על ידי התכתבויות עם טקסטים וסרטי מערבון קודמים. קיצור תולדות המערבון מתחיל עם **שוד הרכבת הגדול** מ-1903, אבל תור הזהב האמיתי של הז'אנר הגיע רק בשנות ה-40 וה-50. סרטים אלה ביטאו באמצעות סיפורי גבורה מיתיים של המערב הישן, ערכים שאפיינו את החברה האמריקאית בזמן ואחרי מלחמת העולם השנייה: כבוד ומשפחה, הקרבה עצמית, דיכוטומיה ברורה של טוב ורע. דמותו של הקאובוי, הגיבור על הסוס הלבן, הייתה זו שיצאה להגן על אותם ערכים אמריקאים מקודשים.

16 / קולנוע

קייסי אפלך בראד פיט

ההתנקשות בג'סי ג'יימס

על ידי הפחדן רוברט פורד

Venice Film Festival Winner
BRAD PITT
Coppa Volpi
BEST ACTOR

חדש ב-DVD

WARNER BROS. PICTURES PRESENTS

IN ASSOCIATION WITH VIRTUAL STUDIOS A SCOTT FREE/PLAN B ENTERTAINMENT PRODUCTION BRAD PITT "THE ASSASSINATION OF JESSE JAMES BY THE COWARD ROBERT FORD" CASEY AFFLECK
SAM SHEPARD MARY-LOUISE PARKER PAUL SCHNEIDER JEREMY RENNER ZOEY DESCHANEL AND SAM ROCKWELL MUSIC BY RICK CAFE AND WARREN ELLIS COSTUME DESIGNER PATRICIA MORRIS
EDITED BY DYLAN TICHENOR A.C.E. CURTIS CLAYTON PRODUCTION DESIGNER ROGER DEAKINS A.S.C. EXECUTIVE PRODUCERS BRAD GREY TONY SCOTT LISA ELIZY BENJAMIN WAHREN
BASED ON THE NOVEL BY RON HANSEN SCREENPLAY BY BRAD PITT DERE GARDNER RIDLEY SCOTT JULIE GALT DAVID VALDES WRITTEN FOR THE SCREEN BY ANDREW DOMINIK

ניתן להשיג גם במהדורת אספנים מוגבלת
הכוללת 2 תקליטורים וספר מהודר!

במקום לעסוק בסנסציה שלכאורה מתבקשת, ובמתח שבין הזהות המינית שלהם לעובדה שהם בוקרים, בוחר אנג לי להתמקד בסיפור האהבה ובאינטימיות. הוא עושה זאת, בדומה למערבונים הקלאסיים שביקשו לקרב את האדם אל הטבע, על ידי שימוש בשוטים רחבים של נופים ובעלי החיים המאכלסים אותם, אך אצל לי משמשים הנופים הללו כדימוי דו-שכתי של הכלא העצום שבתוכו שבויים גיבורי הסיפור אל מול החופש המיוחל, שגם אותו הנופים מייצגים.

בההתנקשות בג'סי ג'יימס על ידי הפחדן רוברט פורד עורך הבמאי, **אנדרו דומיניק**, רווייה אמיתית לז'אנר, כשהוא מבקש לשים את העלילה במקום משני לאווירה ולעיסוק הפסיכולוגי. זהו מערבון שמתעכב על הרגש של גיבוריו יותר מאשר על הפונקציה העלילתית שלהם.

Deadwood

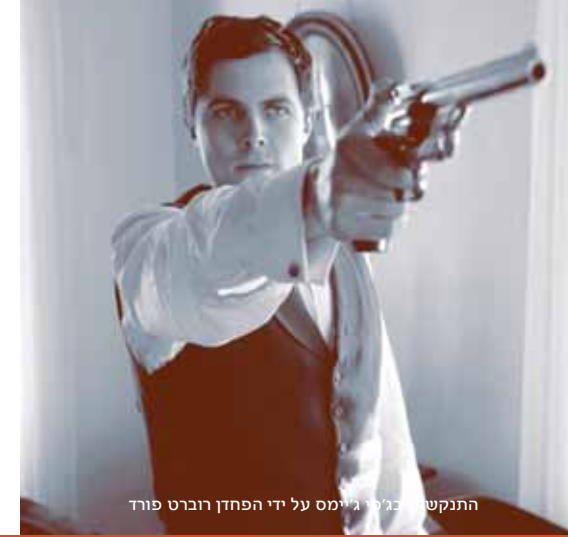
דודו היא עיירה אמריקאית בהתהוות, בסוף המאה ה-19, אליה נוהרים טיפוסים שונים ומפוקפקים בשל העובדה שהחוק אינו מתקיים בה. סדרת המופת של HBO משרטטת את סיפורם של המתיישבים הראשונים ולידתם של הערכים האמריקאים הקפיטליסטים בעיירה האפלה שתחתיה נרקמות מזימות על גבי מזימות. **דודו** לוקחת את המערבון צעד אחד קדימה בכך שהיא בוחנת מחדש את המיתוס האמריקאי ומתארת את המערב הפרוע כמקום בו נבנתה האומה, והמבנה כולו נשען על יסודות רעועים של אלימות, פוליטיקה מושחתת, קנוניות, תככים ואי צדק.

המייצגים סטריאוטיפים שונים. איש משפחה הגון (**כריסטיאן בייל**) שמצליח בקושי לכלכל את משפחתו, לוקח על עצמו ללוות פושע מסוכן (**ראסל קרוואו**) לבית משפט בעיר יומה תמורת סכום נכבד. הפושע הערמומי מנסה לערער את הערכים שמקיימים את אמונתו של האיכר שרק רוצה לעשות את הדבר הנכון. שוב מאבק ברור בין טוב לרע, בניגוד מפתיע לסרט המקורי שדווקא שאף לפרוץ את גבולותיו של המערבון הקלאסי מבחינת ייצוג הטוב והרע בו. בגרסה המקורית בחר הבמאי לשרטט מאבק פסיכולוגי בין שתי דמויות מורכבות, ללא יריות, בעוד הגרסה המחודשת מאופיינת בסצנות אקשן רבות. במקביל לאלה, נוצרו בשנים האחרונות כמה יצירות שמשמשות בז'אנר ובקונבנציות שלו כדי להגיד משהו חתרני ועמוק יותר על המבנים הבעייתיים של החברה האמריקאית. ראשון הוא **הר ברוקבק**, של הבמאי **אנג לי** מ-2005, מערבון החושף קשר רומנטי שנוצר בין שני בוקרים במדינת ויומינג השמרנית, בסביבה מצ'ואיסיטית שאינה מאפשרת להם לממש את תשוקתם. אנג לי בוחר ככוונה להשתמש במסגרת של המערבון בכדי לחתור תחת המיתוס האמריקאי שבו הגברים הם כוחניים, החלטיים ולבטח סטרייטים.

ההצעה

המערבון הפיוטי והמהורהר שכתב **ניק קייב** וביים **ג'ון הילקוט**, מתרחש בתקופה הקולוניאלית באוסטרליה המתוארת כגיהנום. האחים ברנס מנהיגים כנופית רוצחים ושודדים אלימה. לאחר קרב יריות עקוב מדם בינם לבין המשטרה נתפשים שניים מן האחים. לצ'רלי, האח האמצעי, מציע הקפטן הצעה בלתי אפשרית: למצוא את אחיו הבכור הפסיכופט ולחסלו. אם לא, יוצא להורג אחיו הצעיר והתמים, מייקי. אלימות צינית ואינטנסיבית לצד רגשות של מלנכוליה ובדידות. כמו בסרטיו של **פקינפה** אין טובים ורעים, רק רעים ורעים פחות.

התנקש בבלוי ג'יימס על ידי הפחדן רוברט פורד

Don't Come Knocking

יום ונדוס והתסריטאי **סם שפרד** חוזרים לעבוד יחדיו לאחר **פריז, טקסס**, בסרט נוסף על שבירת המיתוס האמריקאי. הווארד הוא כוכב מערבוניים דועך ובעל שנהא עצמית, שנוטש סט צילומים של סרט, כשהוא רוכב על סוסו אל עבר המדבר הפרוע. בעודו משאיר מאחוריו את כל מה שסימן את הניוון וההזנחה העצמית שלו, הוא שב אל אמו לאחר תקופה ארוכה ומגלה שיש לו בן. להוט להכיר את בנו ואת כל מה שהפסיד לאורך השנים יוצא הווארד למסע של גאולה אישית.

Don't Come Knocking

800 Bullets

דמותו של ג'סי מפוצלת לשניים. מצד אחד הוא גיבור נערץ המעורר יראת כבוד בסובבים אותו ומצד שני הוא אנטי גיבור שמאס בחיי הפרא. הסרט מתיימר לחקור את המקומות האפלים של הדמויות, את יחסי הכוחות ביניהם ואת חולשותיהם, על מנת לבסס פרופיל יותר אנושי שיפרק את המיתוס עליו הוא נשען. על תווי פניו הכבויים של ג'סי חרוטים סיפוריו, במבטו מתגלית אמת אחרת ממה שהיה נדמה לנו, מסיפורים ששמענו. זהו איש משפחה רדוף על ידי הגחמות של עצמו ועל ידי ההילה שנקרמה סביבו. בדפי ההיסטוריה נכתבה, בדרך כלל, רק האגדה.

אחת הדמויות הבולטות לאחרונה בנוף המערבוניים הוא **טומי לי ג'ונס**, גם כשחקן וגם כבמאי. סרטו השני כבמאי (הראשון היה מערבון טלוויזיה), **שלוש הלוויות של מלכיאדס אסטרדה** מתרחש במדינת טקסס ועוקב אחר בוקר מזדקן (בגילומו), שיוצא למסע להבאת גופת חברו המת (מלכיאדס) לקבורה בקרב בני משפחתו במקסיקו. מייק, איש משמר הגבול שאחראי למוות, נלקח "בשבבי" ונאלץ לצאת עימו אל המסע שנערך באזור בו חלים עדיין חוקי המערב

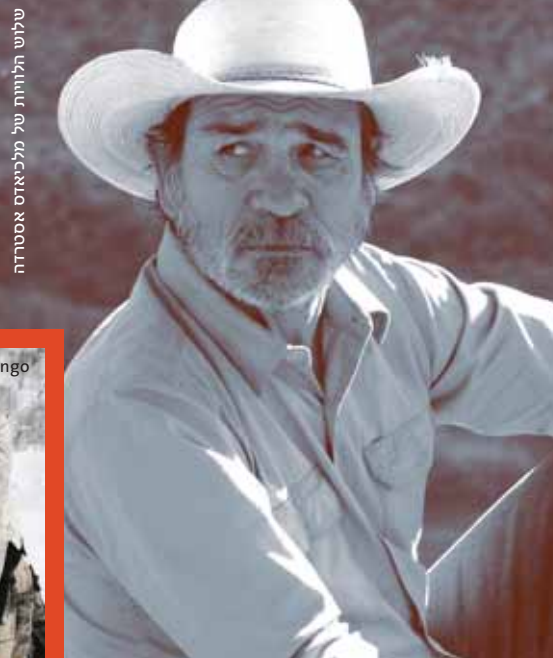
800 Bullets

הבמאי הספרדי **אלכס דה לה איגלסיה** מביים הומאז' למערבון המתרחש על סט ישן של מערבון ספגטי, שכיום משמש כאתר תיירות לעולי רגל מיפן. מי שמתחזק את האתר הם ותיקי קולנוע מזדקנים, בינהם, מי שבעבר שימש כפיל בסרטי של **סרג'יו לאונה**. כשבעלי האתר מאיימים לסגור את העסק, מתאגדים אנשי הצוות נגד התכנית, והאתר שאיבד מהרלוונטיות שלו, קם לתחיה כזירת לחימה בין הערכים הישנים לחמדנות ותאוות הבצע. מדובר בדוגמא מצוינת לשאיבה של הקולנוע הספרדי החדש מהקולנוע האמריקאי, כפי שנעשה גם בתחום סרטי האימה. **הסרט, עם תרגום לעברית, ניתן**

לצפייה בערוץ האוזן השלישית ב - HOT VOD movies

הפרוע באופן לא רשמי. טומי לי ג'ונס משרטט את מסגרת המערב בנימה פסימית, כשבתוכה מתרחש עיוות ואי צדק כלפי המהגרים ממקסיקו. אמריקה כבר מזמן אינה מקום שמייצג שוויון הזדמנויות. המערב כבר אינו מתפרס מעבר לקו האופק, אלא מגודר ומפוטרל על ידי שוטרים במדים שידם קלה על ההדק. הסרט מעלה אסוציאציות לסרטי המערבון האקזיסטנציאליסטיים של סם פקינפה משנות ה-70, שגם הוא בחר להציג את המערב כמקום ציני, אלים וניהיליסטי.

כשחקן, ניתן לראות את טומי לי ג'ונס במערבון הפוליטיקלי קורקט של **רון הווארד**, מ-2003 **הנעדרת** ולהבדיל, והרבה יותר מעניין, חשוב ומאתגר - בסרטם האחרון של **האחים כהן, ארץ קשוחה** על פי ספרו של **קורמק מקארתי**. על רקע נופיה המדבריים והמיתיים של טקסס, המזוהים כל כך עם אמריקה, ניצב טומי לי ג'ונס, על פניו חרושי הקמטים, שנראים כמו שבילים במדבר שנסללו אחרי הרבה מאמץ, בתור שריף מזדקן, שחש חוסר אונים אל מול מעשי רצח שרירותיים המאיימים על החלום האמריקאי; שרירותיים גם בשל היעדר הקודים והסדר שאפיינו את המערב המצ'ואיסיטי גם ברגעי המוות. תחושת הייאוש והתסכול של דמותו, משקפת את הנהלים והכאוטיות שחווה אמריקה

שלוש הלוויות של מלכיאדס אסטרדה

מול אלמנט ערטיילאי ובלתי נתפס שמסמל את הרוע המוחלט, הלא הוא הרוצח הסדרתי המגולם על ידי **חווירא בארדס**. אבל אצל האחים כהן, "החלום האמריקאי", הדבר הזה שקם מתוך המערב הפרוע והתגבש לכדי חיים "טובים" או "נכונים" או "מספקים" - הוא ערטיילאי, ריקני ומתסכל כמעט כמו הרוע עצמו. ברוכים הבאים אל המילניום השלישי.

ארץ קשוחה

21 / קולנוע

באותו זמן, באסיה

אפילו הקולנוע האסיאתי העכשווי בוחש ידו בז'אנר המערבון, בהתייחסויותיו לאסתטיקה של מערבוני הספגטי. בסרטו של **ג'וני טו, Exiled**, נעשה שימוש בלוקיישנים ארכיטיפיים למערבוניים ובמוזיקה לטינית, בתוך מפגש עם ז'אנר סרטי הגנגסטרים ההונג-קונגי. הפארודיה הפוסטמודרנית של **טקאשי מיאיקה, Sukiyaki Western Django**, שבו שזורות דמויות סמוראים בתוך מערבון ספגטי צבעוני, היא דוגמא נוספת לכך. אין זה מפתיע **שקוונטין טרנטינו** מופיע כאן בתפקיד אורח עם קריצה, שכן **קיל ביל** שלו כולו הומאז' לסרטי קונג-פו ולמערבון האמריקאי.

Sukiyaki Western Django

22 / קולנוע

יש מתנות שכיף לקבל!

מעידאק לירח (ובחזרה)

ארבעה סרטים תיעודיים מהזמן האחרון מתבוננים אל
נבכי הנפש של האימפריה האמריקאית // רחלה זנדבנק

No End In Sight

במאי: צ'רלס פרגוסון, ארה"ב 2007

נכון, שיעור באקטואליה, אבל צ'רלס פרגוסון עושה עבודה יסודית כמו שאיש לא עשה לפניו. ולא רק זה: הוא יוצר סרט מתח מהפנט, שמושיב את צופיו על קצה הכסא. צעד צעד הוא מתאר את מצעד האיזולת הנורא, שהטביע את ארה"ב במלחמת עיראק. בדקדקנות של נמלה הרוצה הוא אוסף עדויות של המוני פקידי ממשל בוש, שהיו מעורבים בקבלת ההחלטות, ובצורה כרונולוגית מתאר כיצד נכנסה ארה"ב למלחמה, מה היו שיקוליהם של המושכים בחוטים וכיצד, מרגע הכניסה, נעשו הערכות לא נכונות והתקבלו החלטות על ידי אנשים שלא הכירו את המציאות העיראקית - הגיאוגרפית, הפוליטית ובעיקר האנושית. התוצאה נכון להיום: מאות אלפי הרוגים עיראקים וארבעת אלפים הרוגים אמריקאים, והסוף לא נראה באופק.

מרואיניו של פרגוסון הם אנשים שקולים, שמסבירים את עצמם היטב. הכוח של הסרט בפאזל המדויק והאיטי, שנבנה חתיכה אחר חתיכה, ויוצר בסופו של דבר תמונה שלימה, שטופת דם וטיפשות. בניגוד

מוחלט לאסכולת **מיקל מור**, פרגוסון לא עושה סאלטות להנאת הצופה ולא יוצר פרובוקציות מאוסות. זהו סרט שנראה ומתנהג כמו כתבה עיתונאית מורכבת ועשויה לעילא. קולו העמוק והיפה של **קמפבל סקוט** מלווה בקריינות, שעוקבת אחר כרונולוגיית האירועים, וככל שהסרט מתקדם, הגרון הולך ומתייבש; אם כך מתקבלות החלטות בממשל האמריקאי, אין שום סיבה להאמין שאנחנו בידיים יותר טובות.

In the Shadow of the Moon

במאי: דייוויד סינגטון, ארה"ב/בריטניה 2007

סרטו של **דייוויד סינגטון** לוקח את הנושא הנדוש של נחיתת האדם על הירח, ולמרבה הפלא מספר אותו כמו שלא סיפרו אותו לפניו; פשוט על ידי ריאיון האסטרונאוטים עצמם, וציון האירועים המרכזיים בתכנית "אפולו" הגרנדיוזית, כולל הנחיתה על הירח כמובן, וכולל מבצע ההצלה של אפולו 13. סינגטון משתמש בצילומים המקוריים, מהנחיתה הראשונה וגם מהטיולים על הירח שעשו בנחיתות הבאות, מביא עדויות מפהם של הגיבורים עצמם, ומלווה במוזיקה שמזכירה באופן מחשיד את זו של **אפולו 13 (רון הווארד)** הוא בין מפיקי הסרט הזה). "זה לא יהיה אדם אחד שיגיע לירח", אומר הנשיא קנדי בתחילת הסרט, "זו תהיה אומה שלימה. כי כולנו נצטרך לעבוד יחד כדי להביא אותו לשם". סינגטון הוא אנגלי דווקא, ומפליא לראות באיזה תום והזדהות הוא מתבונן באותם ימים יפים, כשכל העיניים היו נשואות לשמי ארה"ב. את הקונטרברסיה הוא לא מביא בכלל, ומתמקד בהישג המופלא ומעורר ההשתאות שהשיגו אותם אנשים שהיו מעורבים בתכנית החלל, ובראשם, כאמור, קרי המזג שהטיסו עצמם אל הריק הגדול שמעלינו. אין זה פלא, שבפסטיבל סאנדס 2007 קיבל סרטו של פרגוסון על עיראק פרס מיוחד של חבר השופטים, והסרט הזה קיבל דווקא את פרס הקהל.

In the Shadow of the Moon

מחפשים מתנה מדהימה לחגים?

NMC יונייטד מציעה לכם את

להיטי המוסיקה והקולנוע הכי מבוקשים!

"190 שירי הילדים" הגדולים בכל הזמנים

"60 השירים המובחרים במארז של 3 דיסקים"

"מיטב שירי הפסטיבלים במארז DVD כפול"

"כוורת בסרט"

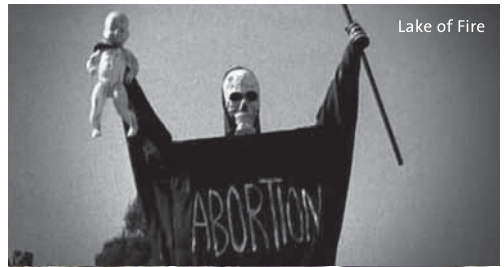
"ביקור התזמורת"

להשיג עכשיו באוזן השלישית בדיסקים ונ- DVD NMC UNITED ENTERTAINMENT

במאי: טוני קיי, ארה"ב 2006

עוד אנגלי שנובר אל תוך נבכי האמריקאיות, אבל **טוני קיי** לא יכול היה ללכת רחוק יותר מהמקום אליו הלך סינגטון. קיי, נזכיר, הוא הבמאי של **אמריקה X**, שהתפרסם בזכות הכסאח הגדול שהוא נכנס אליו עם **אדוארד נורטון** ועם מפיקי הסרט בשלב העריכה, שבעקבותיו הפך לפרסונה-נון-גראטה בהוליווד. עוד לפני "אמריקה X" החל קיי לצלם את התיעודי שלפנינו, עליו עבד סך הכל כ-16 שנה, ובמימון עצמי. די מדעים בהתחשב בעובדה שנושאו הקשה לעיכול הוא הפלות, וכיצד הוויכוח עליהם בא לידי ביטוי בחברה האמריקאית, המחולקת קטגורית לאנשי Pro-Life ואנשי Pro-Choice.

ב-Lake of Fire - ששמו מתייחס לאותו "אגם אש" מענה, שמחכה בעולם הבא לחוטאים (כפי שמבטיחים מרואייני הסרט הדתיים) - קיי מביא את כל הצדדים שבוויכוח. יש הטוענים שקיי כל כך אובייקטיבי, שקשה לדעת בסוף הסרט באיזה צד הוא עצמו נמצא. אני בספק; רבים ממרואייניו ה"פרו-חיים" הם פונדמנטליסטים אחזי דיבוק שמוכנים להפעיל אלימות קיצונית בשליחות האלוהים. הווה אומר, קיי מראה את הצד החשוך-עד-מטורף של אלה שמתנגדים לחלוטין לזכותה של האישה להחליט על גורל עובריה. מצד שני, הוא בהחלט רוצה להראות לאלה שתומכים באותה זכות, שההחלטה לגבי הפלות היא החלטה מסובכת מאוד מבחינה מוסרית ורגשית (ואת השאלות המוסריות מעלים בהיסוסות משכנעת מרואיינים כמו **נועם חומסקי** ו**אלן דרשוויץ**). אי לכך, הוא גם מראה צילומים קשים לצפייה של הפלות ממשיות. התוצאה היא סרט ארוך מדי (שעתיים וחצי), בדרך כלל מרתק, ומעורר מיליון שאלות.

Lake of Fire

51 Birch Street

51 Birch Street

במאי: דאג בלוק, ארה"ב/בגרמניה 2005

אישה נערצת ומלאת חיים, השאירה אחריה עשרות יומנים שכתבה משנות השישים ואילך, ובהם היא חושפת תהליך של גילוי עצמי והכרה בתסכוליה העמוקים, נישואיה הקרירים, התאהבותה בגבר אחר ועוד. בתוך כך, בלוק הולך ומתקרב אל האב המרוחק, והסרט הופך, בעצם, לסיפור הקשר ביניהם, כשהמצלמה הופכת למכשיר תרפויטי שעוזר לשני הצדדים לדבר ולהבין.

הסרט המקסים והמרגש מצא את קהלו - שכבת הבייבי-בומרז הענקית, אנשים שגדלו פוסט מלחמת העולם השנייה בפרברים האמריקאים בתוך תמונה אידיאלית, אבל רבים מהם, ודאי אלה עם נטייה לאינטרוספקציה, ידעו שהתמונה היא רק תמונה. הסרט הכל כך אישי של בלוק פתאום סיפר להם את סיפורם שלהם, וכך, מדוקומנטרי אנונימי שיכול היה להעלות אבק במרתף, הוא זכה להפצה בבתי קולנוע ולתגובות מרגשות, ובצדק. גם זאת אמריקה.

זוהי אמריקה האישית והאינטימית, נעדרת שאלות מוסריות גדולות, אבל מלאה מסתורין וסודות, לקוחים היישר מחיי היומיום הממוצעים לגמרי, כביכול. **דאג בלוק**, דוקומנטריסט בן חמישים וקצת, איבד את אמו האהובה, שנפטרה אחרי שהוריו היו נשואים 54 שנים. למרבה ההפתעה, שלושה חודשים אחרי מותה אביו התחתן עם קיטי, שהייתה המזכירה שלו 35 שנה קודם. בלוק, יחד עם שתי אחיותיו, התקשה לעכל את הצעד של האב, ומצויד בהרבה חשדות ומצלמה יצא לדרך כדי לנסות להבין מה הסיפור.

החיים, כדרכם, לא צפויים: בלוק הולך וחושף סיפור מסובך על נישואין מתסכלים, ובעיקר מגלה שאמו,